

„Danstren“

Halvgenligt Nøds- og Oplysningsskild for det danske Folk i Amerika.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

„Danstren“ udgaaet hver Tirsdag og Freddag. Pris pr. Aargang.

De forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00. Bladet betales i Forud.

Bestilling, Betaling, Adressforandring og andet angaaende Blad et adresseres:

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.

Alle Bidrag til „Danstren“'s Indhold: Udsendinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, behøves adresseret: A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen behøves man skrive til det stedlige Postkontor. Skulde det ikke hjælpe, behøves man henvende sig til „Danstren“'s Kontor.

Naar Leserne henvender sig til Redaktøren i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at få Oplysning om det averterede, behøves de altid omtale, at de læser Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gavnlig Natte.

Fra Begyndelsen af næste Skoleaar vil Millenberg College i „The Luth.“ byde et kursus i Afskrift. Hvem ved, hvilken Betydning dette kan få for vort nylig begyndte lutheriske Arbejde, der viser Tegn paa at være et hurtigt, triveligt Varn, skriver nævnte Blad.

Brand ikke Mortgage'en. Overstragden og gem den. „The Lutheran Observer“ siger: „Disse Papirer er de oprindelige Akter, der viser Menighedens Vækst og Udvikling. De er de oprindelige Akter, som Historikeren ønsker, naar han kommer til at skulle skrive en Menigheds, en Kirkes, et Distrikts eller en Synodes Historie. Bevar dem, fordi de vil blive af uberegnelig Værdi for den fremtidige Historiker.“

Vas paa Børnene. „Krijsligt Dagblad“ gør Opmærksom paa, at Børn og Forbrydere er en Sammenstilling, man atter og atter møder. Videre siger Bladet, at det er en Erfaring, man har gjort snart sagt alle Vegne, at Forbrydere kommer ind paa Forbryderbanen i en forholdsvis ung Alder. Jo, vi har Eksempler paa det samme i vor Nærhed. Men hvem bærer Ansvar for Børnes Opragelse? Tænk paa det.

Fra Nysted, Nebr., skrives til „Danstren“ bl. a.: „Meddelelsen fra Pastor Søjberg om, at han ikke maaventes tilbage til Nysted, som som et Gyn fra klar Himmel. Vi havde glædet os til efter hans Brev at se ham sidst i September, og nu melder os, at hans Guldrens Helbred ikke tillader, at Familien rejser til Amerika igen. Stenningen i Menigheden er meget nedtrykt. Pastor Søjberg var jo meget oplyst baade som Ordets Forkynder i Kirke og Skole og som Mennefs betragtet.“

Verdens eneste Naab. Dr. Macclaren siger: „Gud forbyde, at jeg ikke skulde tillægge andre Metoder for Mennefsbedens delvise Reformations og Forbedring fuld Bægt. Men, Brødre, der er intet andet, som kan magte min Synd i dens Forhold til Gud, til min Karakter, til min Fremtid, end Evangeliet Ord. Der er nok af andre Ting, som er nyttige og gode paa deres Plads, men jeg ønsker at sige med eet Ord, at der er intet andet, som gaar dybt nok. Dannelsen? Ja, den kan gøre meget, men intet i Forhold til Synd. Den kan forandre Sygdommens Tøpe; en danned Mand Overtrædelse vil være meget forskellig fra den uoplyste fattige. Men Bismarck eller Daarer, Professor, Student, Tanter eller Barbar med lav Pande og uirtuøs Hjerne er alle lige dert, at de er Syndere for Gud.“

Vi læser følgende mærkelige Udtalelse af et romersk-katolsk Blad:

Bibelen er en udelig Bog, fordi den er havet over Tids og Steds Omkifteligheder, og fordi den melder Mennefsbedens Behov og tilfredsstiller dens Higen. Den passer for enhver Alder og Rang og Stand. Den fortæller Monarken, at han er blot en højere Monark's Tjener, og den forklarer den simple Mand, at han er den højestes Varn. Den taler med majestætisk Røst til den stolte, opvuntrende til den forlagte, medlødende til den lidende og haabefuld til den, der er ved at forsvinde. Men hvorfor vil Katolikkerne saa ikke udbrede en saadan Bog!

Tomme Hjerner.

Hvad om dem? Jo, det var den anden Dag, en Chautauqua-foredragsholder sagde, at de er Djævelens Værktøid. „Tomme Hjerner er Djævelens Værktøid“, sagde han virekelig, og han gav for øvrigt Besjver nok for, at Ordspillet taler sandt.

Tomme Hjerner — vore Hjerner er ikke skabt til at være tomme, ubeskæftigede, og hvis et Mennefs Hjerne ikke fyldes eller beskæftiges med godt, saa skal Djævelen nok benytte sig af Tomheden.

Tomme Hjerner — hvor finder man dem? Alle Vegne, snart her, snart der, men vi vil her nærmest lade Tanken dvæle ved de unge.

Hvilket Argument for Sologang, tænkte vi. Skolens og da jærlig den kristne Skoles Opgave er det at fylde de unges Hjerner med noget godt, med gode, nyttige praktiske Kundskaber.

Jo, det er en stor Ting at holde de unge Mennefs beskæftigede med noget godt og at holde dem til at lære noget alene af den Grund — ikke at give Djævelen Rum.

Men der er en anden Tanke eller Sandhed, vi vil holde frem ved Siden af den nævnte.

Vi kunde falde den „tomme Hjerner“, men vil da jærlig gøre opmærksom paa, hvad Guds Ord lærer, og Erfaringen stadfæster — at Livet undgaar fra Hjertet.

Vi henleder Opmærksomheden derpaa i denne Forbindelse af den Grund, at hvis Hjertet ikke bliver foldt med godt, saa bliver Livet ikke godt.

Og paa den anden Side — er Hjertet faldt med godt, saa bliver Livet, som udgaar derfra ogsaa godt.

Hvor højt vi end briste nævnte foredragsholders overordentlig daglige foredrag, saa hentes og hentes vi, at han lagde for stor Bægt paa Hjernen paa Hjertets Beskjning, saaledes ogsaa paa Kundskab og Oplysning med Forbigaaelse af Gudsfrugt.

Man ser jo i det daglige Liv, at Mennefs, der ikke har haft Lejlighed til at proppe Hjernen med Kundskaber, men derimod vel til at faa Hjertet faldt med Gudsfrugt, lever et hurtigt moralsk Liv.

Omvendt ser man mange Nigmands Børn, som har faaet Kundskaber, nok i Sovevedet, men ingen Gudsfrugt i Hjertet, levet et umoralsk og daarligt Liv.

Altsaa — paa samme Tid som vi ingeninde vil underbyrdere Oplysning, Kundskab og Dannelsen som Midler til at højne Samfundsmoralen, saa fremdrager vi Hjertedannelsen som det vigtigste.

Det gør vi ogsaa af den Grund, at den har alle inden for Kristendomens Grænser, som vil det, Lejlighed til at erhverve sig og Naad til at meddele deres Varn.

Og Hjertedannelsen er en langt større Gavn til at øve Indflydelse paa Hjernen og paa det hele Mennefs Liv, end Hjernens Dannelsen har til at øve Indflydelse paa Hjertet etc.

Saa som Varn imod Overtrædelse af det 6. Bud, hvorom Lalen jærlig var, er Gudsfrugt i Hjertet ulige kraftigere end en oplyst Hjerne.

Det mest oplyste Mennefs, og saa de paa dette Omraade specielt oplyste, lægerne, trænger til Gudsfrugt for at seire i Kristtellen.

Naar Josef sejrede i Kristtellen med sit: „Soveledes skal jeg gøre denne store Ondskab og ynnde imod Gud“, saa fortaar enhver, at det ikke var Oplysning, men Gudsfrugt, der gav ham Kraft.

Altsaa — vi vil advare imod tomme Hjerner, tilraade at faa dem foldt med noget godt, men fremfor alt vil vi lægge Forældre og Ordbrugere paa Sinde: se at faa Børnenes og de unges Hjerner faldt med Tro og Gudsfrugt, eller — om du vil — med Kærlighed til Gud.

Lidt om mit Besøg i Danmark.

(S. Pedersen.) (Fortf.)

Min forrige Meddelelse endte jeg med, at jeg tænkte at rejse til den Nærbild-Test. Og nu kan jeg saa begynde med at sige, at jeg har været der. Som før nævnt, det var den 5. Aug. det foregik. Pastor Jacobsen, min Slægtning, og jeg fulgtes ad derop. Et Stykke af Vejen som vi til at køre paa Tog sammen med Kongen og hans Følge. Det Nærbild ligger i Nærheden af Halsborg. Og den Nærbild-Test, som nu blev indviet, skulde, blev der sagt, omfattede ca. 400 Tønder Land. Nærbild består af høje og lymbegroede Bakker. Dette Stykke, der nu skal faa som en Park, er jo købt af Danst-Amerikanere og skænket til den danske Regering, altsaa til Danmark. En svær Mangde var samlede ved denne Indvielse; Mødene herhjemme angav Tallet til en 20.000. Bejret var ikke heldigt den Dag, det var næsten stadig Regn, men under Mødet tog Regnen da lidt af Mødet eller festen begyndte kl. 2 og varede til hened 5, men delt i to Dele med 15 Minutters Ophold. Kongen og nogle andre høje Herre talte under den første Del af Mødet, noget, som jo var en jelsjelslig Ting.

Lærerne kunde saa maasse ønske at høre lidt om, hvad man intes om en saadan Test med samt Talerne og det hele. Men derfor kunde man jo godt tie stille med det; dog, jeg faar vel sige lidt, da man ellers kunde blive betragtet som en, der ingen Mening havde om en Ting. Og en Mening har jeg da for det meste, den være saa viis eller gal somme Tider. Og jeg vil saa sige, at hvad Taler og Sang angik, saa gif det i det hele fønt og, man kan sige, forslaaet. Det er jo ogsaa blevet godt udfunderet og indøvet i Norge, og saa kan det jo ogsaa sagtens blive harmonisk og alt andet, hvad der træves ved en saadan Lejlighed. Blandt Ordbrøerne var der, foruden Kongen, Grev Moltke fra Washington, den amerikanske Botskabschef i København, Stiftsamtmanden i Halsborg, Dr. Schminius fra Chicago, Pastor Søjberg fra Nysted, Nebraska, og Pastor Grimodt Møller fra Aarhus. De to sidstnævnte talte navnlig om de Danst's kirkelige Stilling og kirkelige Arbejde i Amerika. De andre begrænsede deres Taler til at fremhæve den nationale og folkelige Vækselvirkning, som de mente finder Sted mellem de Danst's paa begge Sider af Atlanterhavet. Det, kongen sagde, var en Tak for Overdragelsen og Modtagelsen af Nærbild-Test og et godt Tænk for Danstebonden og for alle Danst. Han sluttede med „et Leve for Danmark“, hvilket behøvedes med et kraftigt Durraar af hele den store Forsamling. Na, vi fik saa ellers saa mange Durraar og saa mange Saandslap- under hele Mødet, saa man kunde nok faa den Tanke, at lidt mindre af den Slags kunde nok have flaret det.

Selvstjellig maatte det danske Sprog og Mødermaal blive omtalt under Fremhævelsen af de Hjertebånd og Livsvenner, som man mener binder de udvandrede Danst's til Hjemlandet og Fædrelandet. Og der fattedes heller ikke paa Omtale af dette. Og stont det ikke ligefrem blev udtalt af nogen af Ordbrøerne, saa er jeg dog temmelig sikker paa, at alle, ligefra Majestaten og ned efter, vilde fortaar det udtalte paa den Maade, at det skulde udtrykke, hvad en dansk Slesviger udtalte efter Aargen 1863-64: „Vi er Danst og vil vedblive at være Danst.“ Og jeg maa sige, at under disse Udtalelser faldt jeg i Tanter. Og disse kan jeg saa gerne nævne, og det uden at gaa ind paa nogen nærmere Kritik af hvad der blev sagt. Jeg tænker: Ja,

skal den danske Ungdom i Amerika, som i Reglen ikke vil tale Danst, naar de kan blive fri for det, skal de være Bærere af Danstebonden i deres Slægtled, saa maa der vist et Mirakel, som man ikke har set Mage til for nylig. Nej, det gaar ikke paa den Maade at spille Leg med et Sprog; de, der vil mene, at saadant kan lade sig gøre, er kommet for sent til Verden. Jeg fik ogsaa den Tanke, at skal der igen holdes Nationalfest paa Nærbild, lad os sige om 25 eller 50 Aar, saa vil vist det hele eller det meste af det komme til at gaa paa Engelsk, af den simple Grund, at saa kan de saaledes Danst-Amerikanere vist i Grunden ikke tale andet; thi de vil vist næppe lægte den danske Sprogmand Rasmus Rask paa, som det siges om, at han kunde klare sig i nogle og halvtredstindstve Sprog, og det uden at glemme sit Modersmaal, ja uden at glemme eller ringeagte sit lille Fædreland. Hans Nytte som Sprogmand gif jo vist om Land, saa han blev tilbudt flere Lærervole i Udlandet, men han afslog alt dette med det vistnok udelagte Ord: „Sit Fædreland skulde man vor Tid, i hvert Fald ser man ikke meget til det. Og Jernkraft skal der, naar et Folk skal holde sin Nationalitet i Live, hvor den, som i Amerika, er træt til alle Sider. Og hvor findes den Jernkraft? jeg har ingen fundet i den Tid, jeg har været i Amerika. Og jeg tænkte saa ogsaa paa Mødet under Taler om Danstebonden's Bevarelse, at den Dag kunde jo gerne komme, da det vil gaa den Vej, at de Danst's herhjemme kommer til at lære noget Engelsk for at kunne saa lidt Udbytte af et Nærbild-Møde, jo af den Grund, at nok alting vil komme til at gaa paa Engelsk. Nu vel, det kan være og er jo et Principspørgsmaal, hvad der er det bedste og det rette at gøre i den Retning under de nuværende Forhold, saa det faar sige hen. Men naar det er saa, og saadant er det jo, at man vil lade Danstebonden i Amerika da stille hen, saa vilde jeg ikke tale varme og stærke Ord om dens Bevarelse, selv om Danmarks Konge og hans Hoffolk var blandt Tilhørerne.

Dermed har jeg saa sagt, hvad jeg ønsker at sige om den Nærbild-Test. Og enhver kan saa tage det og se paa det, som han selv synes bedst. Jeg tror selv, at min Betragtning af den Sag er ikke saa langt ude af Vejen. De kommende Dage og de kommende Slægter vil saa ellers her komme til at tale det sidste og det afgørende Ord.

Søndagen den 11 Aug. prædikede jeg i Bintel og Annekirken, Pastor Jacobsens Kald. Der var en temmelig stor Kirkegang, hvad der ogsaa stadig var, blev der sagt. I Pastoratet er en Del Familier af Andre Missionens Mening, i Bintel By er ogsaa et Missionshus, hvor der ogsaa jævnlig blev holdt Møder af Andremissionens venner. Man følger vel ved at tale til jydsk Folk. De er gode Tilhørere, og de er ogsaa rundt om flittige Kirkegangere, blev der sagt. Der blev saaledes sagt at der i Vestjylland var gennemgaaende en anderledes god Kirkegang, end der i. Eks. var paa Sjælland mange Steder. Og man hører tillige, hvad jeg ogsaa har læst noget om, at de har haft en god Del aandelig Vækkelse i Vestjylland. Og hvor saadant finder Sted, der synes man jo ikke med at gaa i Kirke ved givne Lejlighed — efter Smag og Bægt, men der vaagner virkelig Trang baade til Kirkegang og i det hele taget til at høre og dele Guds Ord, saa ofte der gives Lejlighed til det.

Efter Indbydelse afslagde jeg en Dag et Besøg paa en Herregaard i Bintel Eogn. Erenes Navn er Bang. Det, der saa i denne Indbydelse, var vist, at Familien gerne vilde høre noget om forfættelige Ting i Amerika. Og derom kom saa ogsaa vor Samtale mest til at dreje sig. I det hele og store kendte de ikke selv saa lidt til Forholdene derovre. De kunde ogsaa tale og læse Engelsk, hvad jo nu saa mange af de dannede Folk herhjemme kan. Og det var en rar Familie at besøge. Der var ikke noget af det stive og stramme over dem, som ellers undertiden kan hænges ved de fine Folk. Saa vor Samtale og det hele gif baade frit og naturligt. Saa

med Henhyn til det mennefselige skal denne Familie staa mig i en kærlig Erindring. Tirsdagen den 13. Aug., sagde jeg Farvel til Pastor Jacobsen og Familie her og gif saa med Toget til Aarhus. Vor Formand havde bedet mig hilse det dansk-amerikanske Uddalg. Og dette vil jeg saa sige at efterkomme, da saa vidt, at jeg vil besøge Pastor Fr. Møller og ligeledes Provst Bentzen, om jeg kan træffe ham hjemme. Næste Gang lidt om disse og andre Besøg.

Titanics Undergang.

af Paa Marius Hansen, Staplehurst, Nebr.

VII. Vis eder som —!

Efter de optagne Forhør angaaende „Titanic“'s Undergang synes man at tillægge Hørerens Skaptajn Smith Soveværelsen, men samtidig faar han den Beværelse, at han var en køl og modig Sømand. Under Virkningen om Bord efter Sammenstødet, da Skibet begyndte at synke, raabte Skaptajnen, vel nærmest til Søfollene: „Vis eder som Britter!“ Det var jo et hjært og kraftigt Ord og kan minde om Admirals Nelsons før Slaget: „England venter, at hver Mand gør sin Pligt.“

Og det kan vistnok siges, at et beslagat Tilraad hører Guds Jøll fra deres Søvning Kristus. Modig og frejdig lyder Kommandoordet fra ham: „Vis eder som Kristne!“ Han tabte ikke selv Mødet nogen Sinde; hverken i Storm eller Stille, i Fare eller Tryghed var han forlagt; og han ønsker at hans Efterfølgere ogsaa i denne Sag skal træde i hans Fodspor.

Galsas 50, 7 hedder det om Hørerens: „Han gjorde sit Ansigt som Lint“, hvilket nok betyder, at han viste Mod og Mandshærværelse under alle Forhold. Maasse vil nogen sige, at det svigtede dog for ham i Gøtsemene, hvortil jeg maa være, at om det gjorde, hvad jeg ikke tør sige, trods Angit og Blodsved, saa blev det snart oprettet igen ved Ven og Gengivelse i den himmelske Faders Villie. Hans Aktion var og er præget af den inderligste Kærlighed og æmteste Deltagelse overfor Mennefs Varn, som vil søge ham; men det er ogsaa som Lint, bærer det ubetving-

gelge Rods Stempel, og det vil han, at de troende skulde tage i Agt og fatte Mod. Svillet højt Mod Paulus dog havde! Under Overstriften: „Er Gud for os, hvem kan da være imod os?“ fæves han saa at sige med hellig Trods Slutning af Romerbrevets 8. Kap.

Vi lever i en blodagtig Tid, og Tidens Blodagtighed truer med at paatræffe Guds Børn sit Stempel. Man behøver at høre Naabet: fat Mod! vis dig som en Kristne, selv om Faren truer! Jeg har læst om en Sætter, der skulde anbringe selgende Ord i sin Sats: „Der var en uperlig Mand (Spirit) i Daniel“; men han læste sit Manuskript fejl og satte: „Der var en uperlig Angrad (Spino) i Daniel“. Og det var ingen hem Sætterfejl, synes jeg. Det sidste var ogsaa sandt om Daniel. Havde han ikke haft „Angrad“ : været bejselet af et stort og godt Mod, bygget paa sin Gud, saa havde han ikke kunnet staa, hvor han stod, eller baaret, hvad han bar. Og jeg mener, at vi i vore Høststider behøver „Mand med faste Hjerner“ som Paulus og med „Angrad“ som Daniel, vi behøver at ligne Hørerens ogsaa paa Mødets Omraade, saa vor Ansigt saa Plintets, Kraftens Præg. Under en meget dansklig Stilling skrev en Pen til en anden, som var Missionær i Zululandet: „Du kan ikke redde Situationen, med mindre du da er Moses“. Missionæren svarede: „Jeg er ingen Moses; men jeg har den samme Hjalper som ham.“ Det gav ham Mod. Zuluerne kaldte ham „Amfimsela“, hvilket betyder: „den, der kan staa alene“. Mene blandt Mennefs, alene med Gud, saadan er det med den, der har sin Kraft i Herren. Hvor stort et Tab Eli'a end led personligt, da Eli'as blev borttrykt fra ham, han spurgte alligevel ikke efter Profeten men efter Jehova, idet han sagde: „Hvor er Herren, Eli'as' Gud? Ja, hvor er han? Og deri ligger saa ogsaa dette, at Eli'as kunde han undvære, naar det skulde saadan være, men ikke hans Gud.

En Kristne har et Kampemod Og Kræfter til at stride, Han fejer Verden, Hød og Blod Og Satan selv til Side; Indvortes og udvortes Løg Han uopberligt fæmder, Dog altid overvinder.

FORSKELLIGE BOGSAMLINGER TIL SPECIELLE PRISER. Schacks Prædikener \$2.20, Hvad er Kristendom 1.00, Stihed og Stykke 2.00, Tilsammen \$5.00. Bibelske Studier I og II (Gode) \$1.20, Kristi Efterfølgelse 0.65, Lov og Naade 0.65, Tilsammen \$2.50. Augustins Bekendelser 0.65, Af Guds Naade 0.50, Lys paa Vejen 1.00, Smaastykker (Kr. Anker) 0.50, Tilsammen \$2.50. Kender du Landet \$2.00, Paa hellig Grund \$2.00, Tilsammen \$4.00. Under Sydkorset \$1.20, Pilgrimvandringen 0.65, Haralds Hustru 0.60, Hjertespejl 0.20, Tilsammen \$2.50. Ester Ried 0.60, Lys i Mørket 0.65, Den hellige Krig 0.65, Morgengry 0.50, Tilsammen \$2.50. Ansgars Levned 0.65, Perpetua 1.00, Vilhelm Beck's Erindringer 1.00, Tilsammen \$2.50. Solopgang (N. P. Madsen) 0.80, Titus 0.80, Gennem Skærene 1.00, Tilsammen \$2.50. Præstegaarden i Harzen 0.50, Præstegaarden i Indien 0.50, Ung Erik paa Søndergaard 0.50, Tilsammen \$1.50. Elisabeth 0.60, Perler 0.20, Den Træfaste Forjættelse 0.20, Jadwiga 0.20, Gud er min Frelse 0.20, Tilsammen \$1.50. Med hver af disse Samlinger følger gratis enten: Billedet „Den bankende Frelser“, 21 x 14 1/2, eller et smukt Landskabsbillede i Farvertryk, 18 x 20 Tommer. Naar to Samlinger købes, faas gratis Billedet af Morten Luthers eller „Lief Ericsson opdager Amerika“.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, BLAIR, NEBRASKA.